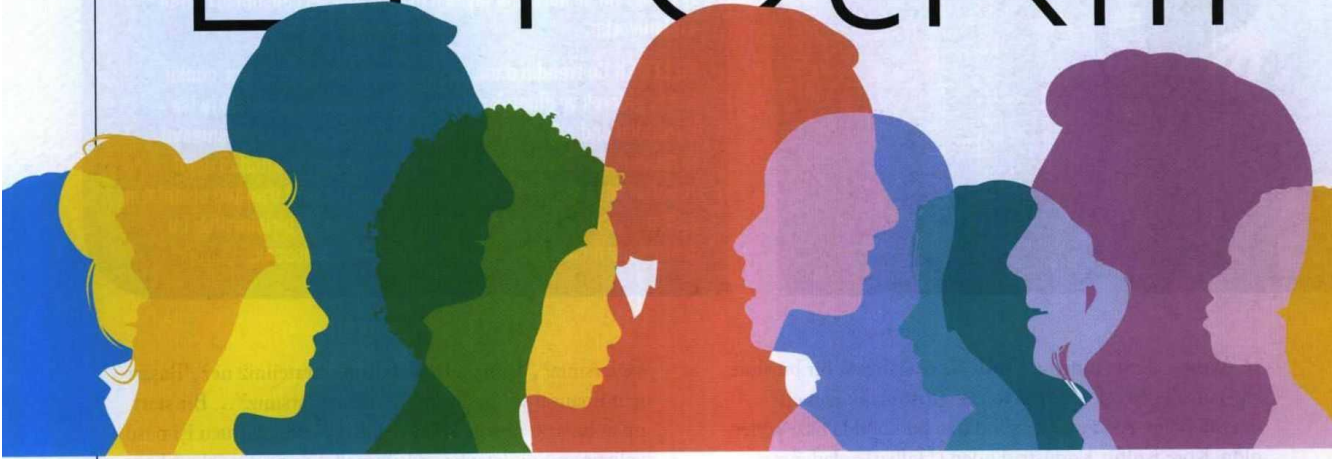

Haber Elçin Cirik ecirik@capital.com.tr

En etkili

30 KADIN

Türkiye'de start up ekosistemi henüz yeni yeni filizleniyor.

Bu sistemde yaptıkları yatırımlarla, kurdukları girişimlerle ve sisteme verdikleri desteklerle dikkat çeken kadınlar var. Start Up Dergisi'nin derlediği listeye aralarında Ümit Boyner, Emine Sabancı Kamışlı, Gülden Yılmaz gibi önemli isimlerin de olduğu 30 iş kadını girmeyi başardı. Bu isimler, start up ekosisteminin güçlenmesinde önemli rol oynuyor.

Girişimciliğin ana vatanı olarak görülen ABD'de 15 yıl önce 225 bin melek yatırımcıdan sadece yüzde 5'i kadındı. Sonraki 10 yılda ise işler değişti. En güncel verilerle 2016 yılı sonunda girişimlere yatırım yapan kadın melek yatırımcı sayısı 76 bine kadar çıktı. Kadın melek yatırımcıların toplam yatırımcılar içindeki payı yüzde 26'ya ulaştı. Bugün ABD'de bu oranın yüzde 30'a yaklaştığı tahmin ediliyor. İngiltere'de ise kadın yatırımcı oranı yüzde 14'lerde bulunuyor.

Burada önemli bir bilgiyi de ekleyelim... Kadın melek yatırımcıların sayısındaki bu artış, fon desteği bulan kadın girişimcilerin sayısını da tırmandırıyor. New Hampshire Üniversitesi'nin yaptığı bir araştırmaya göre 15 yıl önce 1.500 kadın girişimci, melek yatırımcılardan destek alabilirken 2016'da bu sayı 14 bine çıktı.

Türkiye'de de girişimcilik dünyasında kadınların varlığı giderek daha çok hissedilmeye başlandı. Startups.Watch'un verilerine göre girişim şirketlerinde kadın kurucu ortağa sahip olma oranı

Ekosistemin en etkili 30 iş kadını

1	Ahu Büyükkuşoğlu Serter	Arya Kadın Yatırım Platformu'nun Kurucusu ve melek yatırımcı
2	Aslı Işınak Gözören	Keiretsu Forum kurucu üyesi, San Francisco merkezli Global Kinetics'in aktif danışmanı
3	Ayşe Can Özyeğin	Sektörün önemli kuruluşlarından Endeavor Türkiye'nin üyesi
4	Ayşe İnal	24 Saatte İş'in kurucusu ve Galata Business Angels'in danışmanı
5	Aytül Erçil	Vispera Bilgi Teknolojileri'nin kurucu ortağı, melek yatırımcı
6	Banu Küçükkel	Güven Hastanesi'nin sahibi, melek yatırımcılık da yapıyor
7	Başak Süer	STK'ları destekleyen girişim Givin'in kurucusu
8	Başak Taşpınar Değim	2018'de gelirini yüzde 63 artıran Armut.com'un kurucu ortağı
9	Bedriye Hülya	50 ilde 200'den fazla spor merkezine ulaşan b-fit kurucu ortağı
10	Begümhan Doğan Faralyalı	Yurt içi ve dışında girişimlere melek yatırımcı, Genç Guru Akademisi'nin (YGA) düş ortağı
11	Berrak Kutsoy	TOBB Genç Girişimciler Kurulu'nun danışmanı ve mentor
12	Cansen Başaran Symes	Endeavor Türkiye kurucu üye ve yönetim kurulu üyesi
13	Demet Mutlu Üçok	Alibaba'ya rekor fiyatla satılan Trendyol'un kurucu ortağı ve CEO'su
14	Dilek Dayınlarlı	Venture capital şirketi ScaleX'i kurucusu, Arya Platformu'nun üyesi
15	Ebru Dorman	StartersHub Başkanı, Endeavor yönetim kurulu üyesi ve melek yatırımcı
16	Ebru Özdemir	Limak Yatırım Yönetim Kurulu Başkanı, Endeavor Türkiye'nin Yönetim Kurulu Üyesi
17	Emine Kamyşlı	İlk kadın yatırım fonlarından TIKAD Yatırım'ın kurucusu ve melek yatırımcı
18	Güliden Yılmaz	Koton'un kurucu ortağı ve melek yatırımcı
19	Gülsüm Çıracı	İstanbul Startup Angels'in kurucu ortağı ve Startupfon yaratıcılarından
20	Hande Çilingir	15 milyar doları aşkın fon toplayan Insider'in kurucu ortağı ve CEO'su
21	Hande Enes	2 yılda 20 girişime 2 milyon dolarlık yatırım yapan melek yatırımcı
22	Işık Keçeci Aşur	Caffe Nero'nun kurucusu, Endeavour Türkiye yönetim kurulu üyesi
23	Melek Pulatkonak	Kadın girişimciliğini destekleyen TurkishWin ve Bin Yaprak kurucusu
24	Münteha Adalı	Güvensan Hizmetleri kurucusu, Arya Platformu'nun yaratıcılarından ve melek yatırımcı
25	Rina Onur Şirinoğlu	Girişimci, 500 Startups İstanbul ve yeni fon 500 Startups İstanbul Annex'in kurucusu
26	Sanem Oktar	Türkiye'nin önemli kadın derneklerinden biri olan KAGIDER'in başkanı
27	Simay Dinç	WOMEN in GAMES Türkiye'nin kurucusu, Arya Platform'un medya lideri
28	Ümit Boyner	KAGIDER kurucu üyesi, Buluşum platformu kurucusu ve melek yatırımcı
29	Zeynep Dereli	Tink okulları kurucusu, Endeavor Türkiye kurucularından
30	Zeynep Zorlu	İstanbul merkezli venture capital şirketi TRPE Venture Partners'in ortağı, melek yatırımcı

Not: Liste alfabetik olarak yapılmıştır.

yüzde 10'un hemen üzerinde.

Kadınların kurduğu girişimler, önemli başarılarla da imza atıyor. Demet Mutlu'nun kurduğu Türkiye'nin en büyük e-ticaret şirketlerinden biri haline gelen Trendyol'un geçtiğimiz yıl Çinli Alibaba'ya 728 milyon dolarlık rekor bir fiyatla satılması bunun en belirgin örneği. Ayrıca sayısı 15'i bulan özel platformların etkisiyle melek yatırımcılık yapan kadınların da sayısı çoğalıyor. Bu isimlerden biri Türkiye'nin kadın girişimcileri destekleyen ilk fonlarından TIKAD Yatırım'ın kurucusu Emine Kamyşlı. Kamyşlı, geçtiğimiz günlerde Türkiye'nin ilk antiserum üretim tesisi Albila'nın yatırımcılarından biri olarak adından bahsettirdi. İşte girişimcilik dünyasını etkileyen 30 kadın...

YENİ FONLAR YOLDA

Bugüne kadar ekosistemde en yüksek satın almayı gerçekleştiren Trendyol'un kurucusu Demet Mutlu Üçok, girişim dünyasının en güçlü kadınlarının başında geliyor.

Demet Mutlu Üçok

"İhtiyaç olan ve tutkulu olduğunuz işlere girmek önemli. Moda ve internet benim tutkumdu" diyen Mutlu Üçok, aynı zamanda melek yatırımcı. CEO Demet Mutlu, Çinli Alibaba'nın satın alması sonrası Trendyol'un yeni döneme dair şöyle konuşuyor: "Yılda 45 milyon TL'yi bulan AR-GE yatırımlarıyla Trendyol TECH AR-GE Merkezi'miz bünyesinde doğal dil işleme, gerçek zamanlı veri analizi, makine ve derin öğrenme, görüntü işleme, veri görselleştirme, metin benzerliği ve büyük veri alanlarında çalışmalarla odaklanacağız."

Oyun şirketi Peak Games ve hemenkiralik.com kurucu ortaklarından Rina Onur Şirinoğlu da bu dünyanın etkin kadınlarından... 2010 yılında dünyanın önde gelen hızlandırma programlarından 500 Startups'ın Türkiye ayağı 500 Startups İstanbul'u hayata geçiren isimlerden... Fonun toplam 120 milyon dolar yatırım yaptığı 37 girişimin kurucularının yüzde 24'ünü kadın girişimciler oluşturuyor. Rina Onur Şirinoğlu'nun bu yıl odağında büyük veri, yapay

Haber

zeka ve makine öğrenimi teknolojilerini ürünlerinin geliştirilmesinde önemli noktaya koymuş girişimler yer alıyor. "Sağlık teknolojilerinden finans teknolojilerine, akıllı şehirlere ve nesnelerin interneti kategorilerine kadar birçok alanda bu 3 noktanın önemini görüyoruz" diyen Onur Şirinoğlu, bu yıl yeni 500 Startups İstanbul Annex fonunu hayata geçirmeyi planlıyor. Şirinoğlu'nun uzun vadede girişimcilik dünyasına dair en büyük hayali, Türkiye'nin Silikon Vadisi veya Tel Aviv gibi dünyanın her köşesinden kullanıcı tabanı bulunan teknoloji girişimlerine ev sahipliği yapabilir konuma gelmesi.

25'i aşkın girişime 10 milyon TL'nin üstünde yatırım yapan İstanbul Startup Angels'ın kurucu ortağı Gülsüm Çıracı, ekosistemin önemli isimlerinden biri. "2019'da Startupfon ile üç yıllık melek yatırım ağı tecrübemizi dijital alana taşıyarak venture capital ve kitlesel fonlamanın beraber yer alacağı erken aşama yatırım platformumuzu hayata geçiriyoruz" diyen Çıracı, hızla platformdaki kurumsal ve bireysel yatırımcılarla daha fazla girişime yatırım yapmak istediklerini ve bu hedefle her hafta sayısız girişimle bir araya geldiklerini belirtiyor. Ayrıca Çıracı, Startupfon ile Teknoloji Yatırımcıları Akademileri düzenleyerek Anadolu'daki yatırımcıları ekosisteme katmayı hedeflediklerini de aktarıyor.

"YATIRIMCI ULAŞILMAZ OLMAMALI"

Güvensan Tesis Hizmetleri ve By Adalı restoranın kurucusu Münteha Adalı, Arya Kadın Yatırım Platformu'nun yaratıcılarından biri. KAGİDER, TurkishWIN ve BinYaprak platformlarının da üyesi olan Adalı, Tukatukum yatırımcıları arasında yer alıyor. "Bugüne kadar özellikli bir konu arayışında hiç olmadım. Yatırım yapma duygum, beni

Münteha Adalı

Ekosistemde kadınların gücü artıyor. Girişim şirketlerinde kadın kurucu ortağa sahip olma oranı yüzde 10'un hemen üzerinde.

AHU BÜYÜKKUŞOĞLU SERTER
FARK HOLDİNG YKB ve ARYA KADIN YATIRIM
PLATFORMU KURUCUSU

"DAHA FAZLA KADININ YATIRIMCI OLMASI İÇİN ÇALIŞIYORUZ"

ODAKLANMA Bu yıl odağımda "odaklanma" var. İnovasyon ve AR-GE merkezi FARK Labs'in, 'Fark Yaratma Merkezi'ni başlattık; içinde mobilite ağırlıklı olarak pek çok disiplinden şirket yer alıyor. Yatırım portföyümdede de akıllı ulaşım teknolojilerinden gıdaya, sanattan moda çeşitli şirketler var. Aslında üç konuya yatırım yapıyorum: GBA ile teknoloji, Arya Kadın Yatırım Platformu ile kadın girişimci şirketleri ve kurucusu olduğum F Plus Ventures ile akıllı ulaşım sistemleri. Özellikle kadın ve teknolojinin bir araya geldiği işleri seviyorum. Ancak yenilikçi her iş, beni heyecanlandırıyor.

İŞ BİRLİĞİ Örneğin yenilebilir böcek üreten bir girişime, Silikon Vadisi'nden bir yatırım fonuyla Arya'dan ortak yatırım yapacağız. Kadın girişimciler için yatırıma hazırlık hızlandırma programımız Arya Retreat Pitching Challenge için başvuruları açtık. Özellikle bu programdan çıkan girişimler, bir sonraki yıl yatırım alabiliyor. Arya'yı dünyada da çok tanınan bir platform haline getirmek istiyorum. Arya'da daha fazla kadın girişimcinin yatırımcı olması için çalışıyoruz; parası olan kadınların, başka kadınlara el vermesine yol açıyoruz.

heyecanlandırıcı, fırsat gördüğüm, 'Tamam, işte bu!' dediğim girişimlerde harekete geçiyor" diyen Adalı, yakın dönemde alandan bağımsız, kârlı, büyüme potansiyeli hızlı olan bir girişime yatırım yapmayı kendine hedef olarak belirliyor.

Bugün start up dünyasının büyümesi için yatırımcı ve girişimciyi bir araya getiren buluşmaların daha sık olması gerektiğini düşünen Adalı, "Devlet, politikalarıyla finansal

avantajlar sağlamalı ki yatırımcı olacak kurum ve kişi sayısında artış olsun. Ayrıca yatırımcı kendini ulaşılmaz olarak konumlandırmamalı” diyor. Uzun vadede Arya Kadın Platformu ile planlarını da şu sözlerle aktarıyor:

“Yakında Arya Club ile ‘birbirimizden öğrenme-birbirimizi değiştirme ve birbirimizi iyileştirme’ mottosuyla en fazla 20 kişinin olacağı kapalı grup buluşmaları yapacağız.”

Genç yaşta girişimci olan Koton Yönetim Kurulu Eş Başkanı Gülden Yılmaz, girişimcilikte fırsat ve farkındalıklar sağlayan G3 Forumu'nun başkanı da olarak bu listede haklı yerini alıyor. Bugün gençlerin küresel dönüşüme çok hızlı reaksiyon verdiğini ancak parlak ve etkileyici fikirleri hayata geçirmek konusunda zorlandığını

düşünen Yılmaz, “Girişimcilik, asla bugünden yarına, plansız ilerlenebilecek bir yol değil. Bir yandan kendine inanırken bir yandan da günceli yakalamak lazım” diyor. Yılmaz, bugün Türk girişimlerinin büyümesi için 4 ana konuyu internet platformları, robot teknolojileri, yapay zekayı ve 3D teknolojilerini iyi analiz edip işlerinin merkezine almalarını gerektiğinin altını çiziyor.

BİLGİ PAYLAŞIMI ARTSIN

Türkiye’de 50 ilde 200’den fazla spor merkezine ulaşan b-fit’in kurucu ortağı Bedriye Hülya da bu ekosistemin etkin kadınlarından biri. Kadınlara destek vererek franchise sistemiyle büyüyen girişim için Hülya, bu yıl iddialı hedeflere sahip.

“Bu yıl şirketimizin stratejisini oldukça değiştirerek ilerleme kararındayız” diyen Bedriye Hülya, sporun yanında tek seferde tüketilebilen kuruyemiş gibi sağlıklı atıştırmalıklardan kültür gezilerine, eğitim seminerlerine sağlıklı yaşam kamplarına kadar çeşitli ek ürünlerle büyümek istediklerini aktarıyor. Hülya, Türkiye’deki ekosistem için de hayalini de şöyle paylaşıyor: “Birbirini destekleyen bir ekosistem, bunun için de bilginin fütursuzca yani hesapsız kitapsız paylaşılabilmesini istiyorum. Gerek devlet gerek özel sektör gerekse sivil toplumun birbirini şefkat ve anlayışla dinlediği,

Gülden Yılmaz

BAŞAK TAŞPINAR DEĞİM ARMUT.COM KURUCU ORTAK

“BAŞARISIZ OLMA RİSKİNİ GÖZE ALDIM”

KADIN ETKİSİ Armut, gerçek bir problemi çözmek üzerine hayat bulmuş bir girişim. İnsanların hayatını kolaylaştırmak ve güvenle aradıkları hizmete kolayca ulaştırmak için yola çıkmaya cesaret ettim ve başarısız olabilme riskini göze aldım. Cesaret, iç motivasyon, başarısız olabilme ihtimaliyle barışık olmak ve ilk sorunda pes etmemek oldukça önemli. İşe başladığım 2011’den bu yana Türkiye’de girişimciliğin gelişmesi için güzel adımlar atıldı. Yurt dışı araştırmalarında görüyoruz, en az bir kurucusu veya yönetimde bir üyesi kadın olan şirketlerin başarılı olma ihtimali bir anda çok artıyor. Bu nedenle kadınların sesini daha gür bir şekilde çıkarması ve yeni girişimlere öncülük etmesi çok önemli.

5 ÜLKEDE BÜYÜME Her yıl artan oranlarla büyümeye devam ediyoruz. 2016’da 3,2 milyon dolarlık ikinci tur yatırımımızı aldık. 2019 yılında da ürünümüzü geliştirip kullanıcıların kolay ve güvenilir şekilde hizmet verenlere ulaşması için çalışmaya devam edeceğiz. Bu yıl TV gibi mecralarda marka yatırımlarımıza da devam edeceğiz. 2018’de Armut’u yurt dışında beş ülkede daha hizmete açtık ve hızlı bir talep grafiğiyle ilerliyoruz. Bu yıl yakaladığımız bu ivmeyi sürdürmeyi hedefliyoruz.

desteklediği, tartışma ve birlikte karar alma ortamlarının artmasıyla ekosistemin büyüme ihtimalinin artacağına inanıyorum.”

Akademisyen kökenli girişimci Prof. Dr. Aytül Erçil, sertifikalı melek yatırımcı. Başarılı start up’lar arasında gösterilen Vispera Bilgi Teknolojileri’nin ortağı ve CEO’su olan Erçil, Turkish WIN (Turkish Women International) çerçevesinde birçok üniversitede konuşmalar yapıyor, genç kızlara mentorluk desteği veriyor. Vispera’da 2019 yılında yurt dışına açılma

Haber

planları kuran Erçil, melek yatırımcı olarak toplamda 8 yatırıma sahip. "Bu yıl yatırımlarımda duraklayıp Vispera faaliyetlerine odaklanmak istiyorum" diyen Erçil, Türkiye'de firmaların yabancı hayranlığından arınıp yerli girişimleri objektif olarak değerlendirmesini hayal ediyor. "Girişimcilik Türkiye'nin son 4-5 yıldır gündeminde" diyen Erçil'e göre bankaların girişimcilere bakış açısının ve kredilerdeki değerlendirme kriterlerinin değişmesi gerekiyor. Ayrıca devlet desteklerinde belirli kriterleri gerçekleştiren girişimlere daha fazla destek verilmesi gerektiğinin altını çiziyor.

Hande Enes

FİKİR ARAYIŞINDALAR

Girişimcilik dünyasında adı geçen güçlü kadınlardan biri de 2012'de Insider'ı kuran Hande Çilingir. SaaS platformu olarak kurulan girişim, Türkiye dışında 20'ye yakın ülkede alanında lider durumda. Insider CEO'su Hande Çilingir, bu yıl buldukları gelişmiş ve e-ticaretin etkili olduğu pazarlarda yeni kategoriler yaratmak için çalıştıklarını aktarıyor. Bu yıl Amerika pazarına açılarak bir dönüm notasından geçeceklerini belirten Çilingir, ekosistem için hayalini sadece B2B SaaS girişimcilerini fonlayan bir yatırım fonu oluşması olarak açıklıyor. "Çünkü bulut teknolojilerinin daha çok gelişmesi gerektiğine inanıyoruz" diyor.

Çilingir, ekosistemin gelişmesinde daha önce girişimler kurmuş, satın alma ve birleşme süreçlerini yaşamış kişilere ve yatırımcılara daha fazla iş düştüğünü düşünüyor. Çilingir, "Hem yeni bağlantılar ve network açısından destek sağlamak hem yurt dışına gitmenin yollarını girişimcilere göstermeleri gerektiğini düşünüyoruz. Bu kişilerin aktif yatırımcı ve mentor olmanın yanında gençlerle çok daha yakın çalışarak yol göstermeleri ve global vizyon kazandırmaları girişimciliğin gelişmesi için çok önemli" şeklinde konuşuyor.

Engin Group Yönetim Kurulu Üyesi Hande Enes ise son iki yılda 20 girişime 2 milyon dolarlık yatırım yapmasıyla öne çıkıyor. Kendisini teknoloji yatırımcısı olarak tarif eden Enes, en iyi fikirlere yatırımlarını sürdüreceğinin altını çiziyor. "Tohum yatırımcısı olarak gelecekte oluşabilecek rakamları tahmin etme becerisi elde etmeye çalışıyoruz. İş dünyasındaki dostlarıma diyorum ki gelin, yatırım yapın" diyen

Enes, değer yaratan bütün işleri takip ettiğini açıklıyor.

DERNEKLERDE ETKİNLER

Girişimci olmanın yanında start up'lara verdiği mentorluk ve derneklere aldıkları görevlerle güç kazanan isimler de yok değil. TOBB Genç Girişimciler Kurulu'nun danışmanlığını üstlenen Berrak Kutsoy da bu kişiler arasında bulunuyor. Girişimcilikte rol model sayısının artması adına projeler geliştiren Kutsoy, bu yıl odağına yapay zeka ve e-spor, konulu girişimleri alıyor. "5 yıl içinde futbolun yerini alacağı söylenen e-spor milyar dolarlık takımlar ve girişimlerin konuşulduğu bir endüstri olarak öncelikli. Ayrıca Girişim Türk 2 fonu olarak bu yıl fintekh, yapay

zeka, artırılmış gerçeklik, online pazaryeri gibi konulara da konsantre olmaya devam edeceğiz" diyen Kutsoy, daha fazla yatırımcının fonlar aracılığıyla start up'lara yatırım yapmasına öncülük yapmayı amaçlıyor.

Kadın Girişimcileri Derneği (KAGİDER) Başkanı Sanem Oktar da kadın ve erkeğin eşit olduğu bir girişimcilik ekosistemi için çalışıyor. "Cinsiyetler arasında fırsat eşitliğini zorlaştıran koşullar nedeniyle kadın girişimcilerin finansal kaynaklara erişimi daha büyük bir problem" diyen Oktar, KAGİDER ile çalışmalarını şöyle aktarıyor: "Avrupa'da melek yatırımcılık ve kitlesel fonlama konularında farkındalık yaratmak ve yatırımcı sayılarını arttırmak için çalışan ESIL projesinin Türkiye lideri olduk. Türkiye'de kadın girişimci derneklerinin network'ü için İş Dünyasında Kadın Network'ü kurulması için bir projeyi başlatıyoruz. 'Proje 15' ile geçen yıl 15 bin kadın girişimciye online girişimcilik eğitimi verdik. Bu yıl burada öne çıkan 15 kadın girişimci pek çok alanda destek görecektir."

Kadın girişimciliğinin artmasında sadece kamunun değil, tüm kurum ve şirketlerin, finans kuruluşlarının kadınları destekleyici politikalar uygulamaları gerektiğine dikkat çekiyor. ●

Bu dünyanın güçlü kadınları, ekosistemden unicorn'lar çıkması ve Türkiye'nin global merkezlerden biri olması hayalleriyle çalışıyor.